

Granskning av ekonomistyrning

Region Norrbotten

December 2023

Kristian Damlin, certifierad kommunal revisor och projektledare

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Region Norrbotten genomfört en granskning av regionens ekonomistyrning. Granskningens syfte är att bedöma om regionstyrelsen har säkerställt en ändamålsenlig mål- och budgetprocess samt ekonomistyrning på regionövergripande nivå. Granskningen syftar även till att bedöma om den interna kontrollen inom granskningsområdet är tillräcklig. Bedömningen sker utifrån en tregradig skala; i allt väsentligt, inte helt, ej.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att regionstyrelsen **inte helt** säkerställt en ändamålsenlig mål- och budgetprocess samt ekonomistyrning på regionövergripande nivå. Vidare är vår bedömning att den interna kontrollen inom granskningsområdet är **inte helt** tillräcklig.

Nedan ses bedömning för varje revisionsfråga. För fullständiga bedömningar se respektive revisionsfråga i rapporten.

Revisionsfrågor	Bedömning
1.Finns det tydliga regler och riktlinjer för den regionövergripande mål- och budgetprocessen?	Delvis
2.Finns det regler och riktlinjer för regionstyrelsens ekonomistyrning?	Delvis
3.Finns ändamålsenliga fördelningsprinciper? (regionövergripande och inom hälso- och sjukvården)	Delvis
4.Har regionstyrelsen en god prognossäkerhet?	Delvis
5. Säkerställer regionstyrelsen en löpande kunskap om ekonomiskt läge?	Ja
6. Vidtar regionstyrelsen åtgärder för att åstadkomma en ekonomi i balans?	Nej
7. Vidtar regionstyrelsen åtgärder utifrån sin uppsiktsplikt vid befarat ekonomiskt underskott?	Ej aktuell

Rekommendationer

Utifrån genomförd granskning lämnar vi följande rekommendationer till regionstyrelsen att:

- I policyn för god ekonomisk hushållning reglera hur kommande resultatreserv (RER) ska hanteras.
- Tidigt i planerings- och budgetprocessen fastställa planerings- och budgetanvisningar samt planeringsförutsättningar i syfte att åstadkomma en mer ändamålsenlig mål- och budgetprocess.
- Se över resursfördelningsmodellen i syfte att stärka regionens behovsstyrning inom ramen för budgetprocessen.
- Se över metoder samt principer för prognostisering i syfte att åstadkomma säkrare prognoser.
- Fastställa handlingsplan för ekonomi i balans samt säkerställa tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll för att kunna ta hem effekter av beslutade åtgärder.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Inledning	4
Bakgrund	4
Syfte och revisionsfrågor	4
Revisionskriterier	5
Avgränsning	5
Metod	5
Granskningsresultat	6
Finns det tydliga regler och riktlinjer för den regionövergripande mål- och budgetprocessen?	6
Finns det regler och riktlinjer för regionstyrelsens ekonomistyrning?	10
Finns ändamålsenliga fördelningsprinciper?	13
Har regionstyrelsen en god prognossäkerhet?	16
Säkerställer regionstyrelsen en löpande kunskap om ekonomiskt läge?	18
Vidtar regionstyrelsen åtgärder för att åstadkomma en ekonomi i balans?	19
Vidtar regionstyrelsen åtgärder utifrån sin uppsiktsplikt vid befarat ekonomiskt underskott?	21
Samlad bedömning	22
Rekommendationer	22
Bilagor	23

Inledning

Bakgrund

En fungerande ekonomistyrning är en viktig del av den samlade styrningen och ledningen av regionen. Att en och samma nämnd eller verksamhet under flera år har stora återkommande ekonomiska underskott kan tyda på att ekonomistyrningen inte fungerar, på bristande politiskt ansvarstagande eller att resursfördelningen inte sker utifrån realistiska underlag. Återkommande ekonomiska underskott riskerar medföra att regionen inte klarar av att bedriva en verksamhet med god ekonomisk hushållning

Regionstyrelsen ansvarar enligt kommunallagen kap. 6 § 6 för att verksamheten bedrivs enligt de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt. Regionstyrelsen ansvarar enligt samma lag kap. 11 § 8 för att ett förslag till budget upprättas. Det är regionstyrelsen som ska tydliggöra när de olika nämnderna ska inlämna underlag med mera till regionstyrelsen. Styrelsen ska enligt samma lag ha uppsikt över nämndernas verksamhet.

I reviderad strategisk plan och budget 2023-2025 uppgår det budgeterade resultatet för år 2023 till 42 mnkr, 47 mnkr för år 2024 och 549 mnkr för år 2025. Ett positivt balanskravsresultat beräknas inte uppnås under år 2023-2024, vilket beskrivs ställa krav på att använda resultatutjämningsreserven (RUR).

Regionens revisorer har med hänsyn till risk och väsentlighet bedömt det som angeläget att göra en granskning av regionstyrelsens mål- och budgetprocess samt av regionstyrelsens ekonomistyrning.

Syfte och revisionsfrågor

Granskningen syftar till att bedöma om regionstyrelsen har säkerställt en ändamålsenlig mål- och budgetprocess samt ekonomistyrning på regionövergripande nivå.

Granskningen syftar även till att bedöma om den interna kontrollen inom granskningsområdena är tillräcklig.

Revisionsfrågor:

1. Finns det tydliga regler och riktlinjer för den regionövergripande mål- och budgetprocessen?
2. Finns det regler och riktlinjer för regionstyrelsens ekonomistyrning?

3. Finns ändamålsenliga fördelningsprinciper? (regionövergripande och inom hälso- och sjukvården)
4. Har regionstyrelsen en god prognossäkerhet?
5. Säkerställer regionstyrelsen en löpande kunskap om ekonomiskt läge?
6. Vidtar regionstyrelsen åtgärder för att åstadkomma en ekonomi i balans?
7. Vidtar regionstyrelsen åtgärder utifrån sin uppsiktsplikt vid befarat ekonomiskt underskott?

Revisionsfråga 1-3 utgör grund för bedömning av ändamålsenlighet. Revisionsfråga 4-7 utgör grund för bedömning av intern kontroll.

Bedömning av respektive revisionsfråga sker utifrån en tregradig skala, uppfyllt (grönt), delvis (gult), ej uppfyllt (rött).

Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser och bedömningar.

Kommunallag 6:6, 11:8 samt 6:1.

Regioninterna styrdokument/särskilda fullmäktigebeslut som rör granskningsområdet

Avgränsning

Granskningen avser regionstyrelsen och avser i huvudsak hälso- och sjukvårdsverksamheterna, och avser i huvudsak år 2023. Till viss mån omfattas även tidigare år samt budgetprocess inför år 2024.

Metod

Granskningen genomförs genom dokumentgranskning av riktlinjer, regler och rutiner inom området, dokumenterad ansvarsfördelning, ekonomiska underlag, prognoser och uppföljningar, protokoll och underliggande handlingar med mera. I valda delar har granskningen skett i samverkan med den nyckeltalsanalys som har genomförts.

Intervjuer har genomförts med följande funktioner:

- Regionstyrelsens ordförande samt vice ordförande.
- Hälso- och sjukvårdsnämndens ordförande samt vice ordförande.
- Tidigare regiondirektör
- Ekonomidirektör
- Budgetchef
- Redovisningschef
- Divisionschefer (Division Nära, Division Psykiatri samt Division Länssjukvård 1)
- Controllern och ekonomer

De intervjuade har beretts möjlighet att sakgranska rapporten.

Granskningsresultat

Regler och riktlinjer för mål- och budgetprocessen

Revisionsfråga 1: Finns det tydliga regler och riktlinjer för den regionövergripande mål- och budgetprocessen?

lakttagelser

Region Norrbottens styrmodell redovisas i regionens *Strategisk plan och budget 2023-2025*. Den 23-24 november år 2022 beslutade Regionfullmäktige om en reviderad Strategisk plan och budget 2023-2025. I strategisk plan och budget framgår att planen är utgångspunkten för styrning mot regionens vision.

För att Norrbotten och regionens verksamhet ska utvecklas i en gemensam riktning är det nödvändigt med gemensamma strategiska mål. Regionens strategiska mål berör regionens samtliga verksamheter och ska ange inriktning för regionens samlade utvecklingsarbeten. De strategiska målen sammanfattar och beskriver det önskade läget som regionen vill uppnå. I figuren nedan framgår regionens strategiska mål och dess koppling till varandra.

Figur 1. Från Region Norrbottens Reviderad Strategisk plan 2023-2025, sid 18.

I planen beskrivs respektive mål. Vid varje mål framgår vilken nämnd som ansvarar för genomförandet för att förflytta regionen i riktning mot det strategiska målet. Ansvariga nämnder är regionstyrelsen (RS), regionala utvecklingsnämnden (RUN) och Patientnämnden (PN).

Efter beslut om den strategiska planen har Regionfullmäktige (2022-12-21 § 175) inrättat en ny nämnd; Hälso- och sjukvårdsnämnden. Hälso- och sjukvårdsnämndens budget för år 2023 uppgår till 1,2 MSEK. I reglementet framgår att nämnden ansvarar för regionens arbete med omställningen till nära vård samt primärvård och tandvård. Vidare ansvarar nämnden för regionens arbete med primärvård och tandvård undantaget

beställning av Vårdval primärvård och tandvård. Nämnden bör samråda med regionstyrelsen innan beslut fattas i fråga som kan inverka på regionens utveckling eller ekonomiska ställning. Nämnden ska samråda med regionstyrelsen inför regionstyrelsens planering och budgetering av primärvård i egen regi. Nämnden ska säkerställa att regionstyrelsen får behövlig information för denna uppgift.

I strategisk plan redovisas vidare de centrala styrdokumenterna för regionens övergripande budgetprocess och verksamhetsstyrning samt deras övergripande innehåll och beslutsinstans för respektive dokument, se tabell 1.

Planeringsdokument	Innehåll	Beslutsinstans
Strategisk plan och budget	Planen innehåller vision, värdegrund, planeringsförutsättningar och inriktning samt för de fem perspektiven strategiska mål med beskrivningar per perspektiv. Den lagstadgade treårsbudgeten med beslut om skattesats och ekonomiska ramar ingår också.	I juni varje år beslutar regionfullmäktige om en strategisk plan.
Reviderad strategisk plan (Finansplan)	Planen innehåller uppdatering av de ekonomiska förutsättningarna, främst avseende skatteunderlag, räntenivå, pris- och löneutveckling samt påverkande beslut från riksdagen. Förutsättningarna kan avvika från dem i den strategiska planen och detta har regionstyrelsen att förhålla sig till.	I november antar fullmäktige en finansplan.
Regionstyrelsens plan	I regionstyrelsens plan utvecklas och preciseras den strategiska planen. Regionstyrelsen ska i sin plan: <ul style="list-style-type: none"> - utifrån fullmäktiges strategiska mål med beskrivningar ta fram framgångsfaktorer för att nå fullmäktiges strategiska mål. - Indikatorer med mått, nuläge och mål tas fram som stöd för bedömning att verksamheten går i önskvärd riktning - fördela anslag till respektive område - redovisa plan för uppföljning - ange direktiv till regiondirektören 	Normalt beslutar regionstyrelsen om sin plan i september/oktober.
Regionala utvecklingsnämndens plan samt Patiensenämndens plan	I nämndernas plan utvecklas och preciseras den strategiska planen. Nämnderna ska i sin plan: <ul style="list-style-type: none"> - utifrån fullmäktiges strategiska mål med beskrivningar ta fram framgångsfaktorer för att nå fullmäktiges strategiska mål i 	Normalt beslutar nämnderna om sin plan i september/oktober.

	indikatorer med mått, nuläge och mål tas fram som stöd för bedömning att verksamheten går i önskvärd riktning fördela anslag till respektive område redovisa plan för uppföljning ange direktiv till ansvarig direktör	
Beställning	Beställningen innehåller uppdrag, ersättning samt hur uppdragen ska följas upp. Beställningarna avser Vårdval Norrbotten och Vårdval barn och ungdomsvård.	Regionstyrelsen fastställer uppdragen senast i november.
Planer för verksamheten	I dialog med regiondirektören tar divisionerna och övriga verksamheter fram styrkort, övergripande aktiviteter och budget för det kommande verksamhetsåret.	Regiondirektören fastställer dessa senast i december.

I intervjuer framhålls att det inför år 2023 fanns en framtagna tidplan för budgetarbetet samt en processbeskrivning av budgetprocessen. Detta är dokument som vi ej tagit del av i vår granskning. I intervjuer framgår att budgetprocessen inför år 2023 inte var tillräckligt strukturerad och systematisk samt att införandet av s.k. uppdragsbudgetar inte var tillräckligt väl förberett (se vidare under revisionsfråga 3 avseende uppdragsbudgetar). I intervjuer uppges även att processen varit forcerad, i delar beroende av att det varit ett valår och att en ny majoritet har tillträtt. Budgetprocessen beskrivs i delar ha utvecklats inför år 2024, dock uppges att det kvarstår ett fortsatt utvecklingsarbete inför år 2025.

I granskningen har vi tagit del av anvisningar inför budgetarbetet för år 2023 samt år 2024. Detta i form av *Anvisning för budgetarbetet för verksamhetsåret 2023* samt *Anvisning för budgetarbetet för verksamhetsåret 2023*. I respektive dokument framgår att anvisningarna för 2023 godkändes 2023-04-18 och anvisningarna för år 2024 godkändes 2023-11-01. Budgetanvisningarna innehåller följande delar:

- Tidsplan för budgetarbetet som sträcker sig från perioden 2022-08-31 till 2023-01-31 respektive 2023-08-30 till 2024-01-31.
- Hänvisning till budgetblad med ekonomiska ramar samt specifikation av löneavtal, satsningar/avdrag och omföringar mellan divisionerna samt prisunderlag.
- Generella anvisningar innehållandes principer, detaljeringsgrad, hantering av motparter, periodiseringnycklar samt hantering av enskilda intäcks- och kostnadsposter.

I intervjuer framkommer att budgetanvisningarna inte är tillräckligt kända i organisationen och de inte är tillräckligt tydliga, detta avser såväl budgetanvisningarna för år 2023 som för år 2024.

I policyn för god ekonomisk hushållning uppges att budgetprocessen ska utgå från ett regiongemensamt faktabaserat underlag, vilket i intervjuer beskrivs syfta till att utgöra ett

gemensamt planeringsunderlag. Utöver strategisk plan och budget har vi inte tagit del av något planeringsunderlag i vår granskning inför budgetarbetet 2023. Inför budgetarbetet 2024 har *Planeringsförutsättningar 2024-2026* tagits fram vilket syftar till att vara ett gemensamt faktaunderlag och ska skapa grund för arbetet med strategisk plan 2024-2026. Vi har även tagit del av en presentation med en redogörelse av dessa planeringsförutsättningar samt en tidplan för planeringsprocessen inför år 2024, vilket har presenterats i samband med den s.k. SP-dagen den april 2023. I granskningen har vi dock intetagit del av några underlag som tydliggör koppling mellan budget och uppdrag i form av t.ex. förväntad produktion eller andra typer av nyckeltal/leveranser och flera av de intervjuade uppger vikten av att tydliggöra vilka prioriteringar som behöver göras för att åstadkomma en ekonomi i balans samt konsekvensen av detta.

Förändring av styrmodellen inför år 2024

Inför år 2024 har regionen i delar förändrat styrmodellen. I strategisk plan 2024-2026 konkretiseras strategiska mål inom fem olika perspektiv; Samhälle och medborgare, Verksamhet, Kunskap och förnyelse, Medarbetare och chef, samt Ekonomi. Den strategiska planen innehåller strategiska mål och ekonomiska ramar fördelat på regionstyrelse, hälso- och sjukvårdsnämnd, patientnämnd och regional utvecklingsnämnd. Regionens strategiska mål berör regionens samtliga verksamheter och ska ange inriktning för regionens samlade utvecklingsarbeten. De strategiska målen sammanfattar och beskriver det önskade läget som regionen vill uppnå. Varje nämnd kommer i respektive nämndsplan (styrelseplan, hälso- och sjukvårdsnämndens plan, Patientnämndens plan och RUN-plan) vidare beskriva de utvecklingsområden som nämnden prioriterat i delaktighet med divisioner samt hur divisionerna prioriterat de olika utvecklingsområdena.

I den strategiska planen för år 2024-2026 under Uppdrag ekonomi framhålls att ett internt arbete krävs för att möta det ekonomiska omvandlingstrycket inom ramen för det befintliga skatteuttaget. Det finns ingen ytterligare precisering i budgeten av vad detta innebär i form av ekonomiska bedömningar.

Bedömning

Finns det tydliga regler och riktlinjer för den regionövergripande mål- och budgetprocessen?

Delvis.

Vår bedömning är att det i den strategiska planen samt i policyn för god ekonomisk hushållning finns en övergripande beskrivning av mål- och budgetprocessen. Vi har tagit del av anvisningar inför budgetåret 2023 samt 2024, dock är vår bedömning att kännedomen om dessa inte är tillräcklig utifrån de intervjuer vi genomfört. Detta kan säkerligen i delar förklaras av att anvisningarna har fastställts sent i processen. Anvisningarna för år 2023 har enligt dokumentet fastställts först efter det att budgetprocessen avslutats och anvisningarna för år 2024 har godkänts 2023-11-01, dvs. efter det att budgetprocessen har inletts.. Det är således vår bedömning att det har saknats tillräckligt tydliga och kända planerings- och budgetanvisningar.

Vi har i granskningen tagit del av gemensamma planeringsförutsättningar för år 2024-2026, motsvarande underlag för år 2023-2025 har vi inte tagit del av i granskningen. Vi bedömer att det är viktigt att i ett tidigt skede i processen ta fram gemensamma planeringsförutsättningar i syfte att skapa en gemensam lägesbild inför arbetet med budgeten och dess prioriteringar. Vår bedömning är vidare att det behöver finnas en tydligare koppling mellan ekonomi och verksamhet, vilket vi ser kan utvecklas inom ramen för de gemensamma planeringsförutsättningarna.

Hälso- och sjukvårdsnämnden inrättades från 1 januari 2023 och har således inte varit involverad i budgetprocessen inför år 2023. Nämndens budget är endast 1,2 MSEK. Nämnden har att samråda med regionstyrelsen inför beslut som kan inverka på regionens ekonomiska ställning samt samråda med regionstyrelsen inför regionstyrelsens planering och budgetering av primärvård i egen regi. Vår bedömning är att nämnden utifrån detta i stora delar är ett beredningsorgan inom ramen för budgetprocessen.

Regler och riktlinjer för ekonomistyrning

Revisionsfråga 2: Finns det regler och riktlinjer för regionstyrelsens ekonomistyrning?

lakttagelser

Regionens övergripande regler och riktlinjer för ekonomistyrning beskrivs i delar i olika styrdokument, t.ex. i den strategiska planen samt i policy för god ekonomisk hushållning. I intervjuer uppges att det inte finns någon samlad beskrivning av regionens regler och riktlinjer för ekonomistyrning. Detta uppges vara ett pågående arbete och det framhålls att det är något som saknats och att det finns ett behov av att tydliggöra regelverket för regionens ekonomistyrning.

I strategisk plan framgår att Regionfullmäktige fördelar ramar/anslag till respektive nämnd för dess verksamhet samt politiska verksamhet (fullmäktige, beredningar, revision, styrelse och nämnder samt partistöd) samt investeringar.

Regionstyrelsen fördelar ramar till beställningar samt till divisionerna. I Region Norrbotten regleras vårdvalens uppdrag i beställningar/avtal. De ersättningar de får utbetalas utifrån olika ersättningsmodeller. Övriga verksamheters uppdrag och fokusområden regleras av regionstyrelsen.

Regionala utvecklingsnämnden fördelar ramar för infrastruktur, näringsliv och kultur.

I strategisk plan 2023-2025 under rubriken *Ekonomi i balans* framgår att regionen ska ha en ekonomi i balans, d.v.s. intäkterna ska överstiga kostnaderna. Detta mäts som ett balanskravsresultat som utgår från årets resultat i resultaträkningen men justerat för bland annat orealiserade vinster och förluster i pensionsportföljen. Balanskravsresultatet ska vara positivt, ett negativt balanskravsresultat ska återställas inom tre år. Regionen har inget negativt balanskravsresultat från tidigare år att återställa. Bedömningen i budgeten är att ett negativt balanskravsresultat kommer att uppstå för åren 2023 och 2024. Regionen har de senaste två åren haft möjlighet att avsätta medel till en

resultatutjämningsreserv, som uppgår till totalt 1 665 mnkr, vilket beskrivs kan komma användas för att möta eventuella balanskravsunderskott under åren 2023 och 2024.

Policy för god ekonomisk hushållning

Regionfullmäktige beslutade 2022-10-12 § 99 om ny *Policy för god ekonomisk hushållning*, vilken ersatte tidigare *Policy för god ekonomisk hushållning och resultatutjämningsreserv*. Policyn innehöll nya skrivningar kring nyttjandet av resultatutjämningsreserven samt tydliggörande av sammanhangen bakom regionens finansiella mål samt grundtankarna i en planeringsprocess som stödjer tillitsbaserad styrning och ledning. I policyn anges att god ekonomisk hushållning i Region Norrbotten ska definieras i två perspektiv, dels ett verksamhetsmässigt och dels ett finansiellt. Ur ett verksamhetsmässigt perspektiv innebär det att regionen har en effektiv verksamhet där tillgänglighet, kvalitet, erfarenheter, nöjdhet och kostnader värderas i ett sammanhang. De verksamhetsmässiga målen framgår av den strategiska planens strategiska mål, utvecklingsområden och uppdrag. Balanskravet innebär att de årliga intäkterna ska överstiga de årliga kostnaderna. En viktig förutsättning för en god ekonomisk hushållning är att det finns en balans mellan löpande intäkter, löpande kostnader och investeringsutgifter. En annan viktig förutsättning är att den ekonomiska ställningen är tillräcklig för stabilitet, motståndskraft och uthållighet och har en kontrollerad utveckling. Verksamhetens nettokostnader bör därför inte öka i snabbare takt än skatteintäkter och generella statsbidrag och investeringar behöver över tid kunna finansieras med tillräckligt mycket eget kapital för att den ekonomiska ställningen inte ska undergrävas. Det är därför inte tillräckligt att bara uppnå balanskravet för att ha en god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. I det finansiella perspektivet utgår målen från kommunallagens skrivningar om balanskravet och god ekonomisk hushållning.

I policyn finns en analys/redogörelse för de finansiella målen. De finansiella målsättningarna är:

- Soliditeten inklusive ansvarsförbindelsen ska som uttryck för regionens ekonomiska ställning ej understiga 16 %.
- Verksamhetens resultat ska för varje år ligga inom 1-3 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämnung.
- Självfinansieringsgraden för investeringar ska i genomsnitt för planeringsperiodens tre första år vara minst 60 procent.

I de fall samtliga målsättningar inte kan uppnås i budgeten bör budgeten innehålla en åtgärdsplan. I policyn framgår vidare att regionens planeringsprocess ska formuleras utifrån följande övergripande principer: långsiktighet, transparens, öppenhet och tillit. Processen ska utgå ifrån den politiska visionen, de politiska målsättningarna och ett framtaget regiongemensamt faktabaserat underlag. Processen ska generera politiska prioriteringar för planeringsperioden och en därtill sammanhörande budget. Processen ska genomföras i dialog med verksamheterna och med andra identifierade huvudintressenter. Den politiska delen av processen avslutas med att regionfullmäktige i juni månad fastställer den strategiska planen samt att nämnderna därefter fastställer sina respektive nämndsplaner. För tjänsteorganisationen avslutas processen med

fastställda verksamhetsplaner och detaljerade budgetar. Processen ska vara avslutad senast den 31 december året innan budgetåret.

I policyn regleras vidare hur reservering av medel till resultatutjämningsreserven (RUR) kan göras samt hur reserverade medel kan användas. Vi noterar att det i policyn inte regleras hur en kommande resultatreserv (RER) ska hanteras, dock framhålls att detta är ett arbete för år 2024. De nya reglerna avseende resultatreserv gäller från och med räkenskapsåret 2024 och det första året med möjlighet till reservering av medel till RER kommer att vara i bokslutet 2024.

Regionstyrelsen har 2023-11-08 § 214 beslutat om att föreslå regionfullmäktige om att godkänna reviderad version av policy för god ekonomisk hushållning. Regionfullmäktige beslutade 21-22 november § 125 att godkänna reviderad version av policy för god ekonomisk hushållning. Revideringen av policyn syftar till att tydliggöra principer och viktiga ställningstaganden för den ekonomiska styrningen och ska stärka förutsättningarna för att regionens ekonomistyrning blir förutsägbar, transparent och objektiv. I beslutsunderlaget framgår att några av de nytillkomna principerna i den reviderade versionen innebär nya ställningstaganden för regionen. Dessa är:

- Planerings- och budgetprocess
- Principer för finansiering
- Över- och underskottshantering

I vår genomgång av den reviderade policyn kan vi även konstatera att följande delar har tydliggjorts:

- Vilka styrdokument som är obligatoriska i regionens planerings- och budgetprocess, bl.a. i form av planering- och budgetanvisningar samt framtagande av en gemensam faktabaserad lägesbild i form av planeringsförutsättningar.
- Principer för uppföljning, i form av månadsvis uppföljning ska ske på alla organisatoriska nivåer samt att regionstyrelsen månadsvis ska ta del av en skriftlig uppföljningsrapport. Regionstyrelsen ska även årligen ta del av minst fyra fördjupade analysrapporter i syfte att öka förståelse om verksamhet, effektivitet, resultat eller andra frågor av väsentlig betydelse för framtida beslutsfattande.
- Principer för budgetering. Utgångspunkten är att alla verksamheter ska ha en budget i förhållande till uppdraget utifrån tillgängliga resurser. Verksamheter som inte kan bedrivas inom tilldelad budgetram ska anmäla detta till närmast överordnad chef. Denna ska hantera frågan genom att inom ramen för tilldelade befogenheter göra prioriteringar och omdisponeringar eller besluta om åtgärder eller om detta inte räcker lyfta frågan till närmast överordnad chef. Samma principer gäller för denna chef. Beslut om förändringar som inte kan hanteras inom ramen för verkställighet eller givna delegationer eller av andra skäl är av särskilt politiskt intresse ska underställas politisk prövning. Om beslut om åtgärder eller utökad budget inte kan erhållas gäller den politiskt fastställda budgeten.
- Budgetmodell inkluderade principer för budgetering och resursfördelning.

Bedömning

Finns det regler och riktlinjer för regionstyrelsens ekonomistyrning?

Delvis.

Det har saknats ett sammanhållet regelverk för regionens ekonomistyrning. I delar beskrivs regelverket i strategisk plan och budget samt policy för god ekonomisk hushållning. Vår bedömning är dock att flera delar inte har varit tillräckligt tydliggjorda, vilket gör att reglerna för ekonomistyrningen varit svåra att överblicka. Utifrån att dessa delar inte har varit tillräckligt tydligt dokumenterade finns risk för att det sker tolkningar och att otydligheter uppstår. Konsekvensen av detta blir att ekonomistyrningen inte blir tillräckligt tydlig.

Vi ser således positivt på att regionstyrelsen föreslagit en revidering av policy för god ekonomisk hushållning i syfte att tydliggöra regelverket samt att det i policyn tydliggjorts behovet av att dessa kompletteras med planerings- och budgetanvisningar samt gemensamma planeringsförutsättningar. Vi noterar att det i policyn inte regleras hur en kommande resultatreserv (RER) ska hanteras.

Resursfördelning

Revisionsfråga 3: Finns ändamålsenliga fördelningsprinciper? (regionövergripande och inom hälso- och sjukvården)

lakttagelser

Regionens övergripande fördelningsprinciper fastställs årligen i strategisk plan. Regionen tillämpar följande principer vid framtagandet av budgeten i form av fem delkomponenter; en driftbudget som beskriver intäkter och kostnader i den löpande verksamheten och som summeras som verksamhetens nettokostnad i resultatbudgeten, en investeringsbudget som beskriver sådana utgifter för materiella anläggningstillgångar som ska skrivas av över flera år, en resultatbudget som beskriver budgetårets intäkter och kostnader, en balansbudget som beskriver tillgångar och skulder samt en finansieringsbudget som beskriver hur dessa har finansierats.

Budgeten omfattar tre år, budgetåret samt två planeringsår men det presenteras även en ekonomisk utblick för ytterligare tre år. Regionfullmäktige fördelar driftbudgeten till respektive nämnd i den strategiska planen som i sin tur fördelar medel och beslutsmandat till verksamheterna i respektive nämndplan.

Grunden för regionens driftbudget är föregående års budgetramar. Dessa räknas upp med index i syfte att möta prisökningar. Löneökningar sätts av centralt och fördelas till verksamheterna utifrån faktiskt utfall. Som index för pris- och löneökningar används landstingsprisindex (LPIK). Denna resursfördelningsmodell har tillämpats under ett stort antal år, vilket gör att det finns ett glapp mellan tilldelad budget och verksamhetens uppdrag och/eller behov. I den reviderade policyn för god ekonomisk hushållning (november 2023) framgår att grunden för regionens resursfördelning fortsatt är föregående årsbudget samt att uppräknings av denna ska göras för pris- och

löneökningar. En förändring i budgetarbetet är att det årligen även ska fastställas en effektiviseringsfaktor. Index och andra uppräkningsfaktorer som nyttjas i budgetarbetet ska beskrivas i planerings- och budgetanvisningarna.

Budgeten för år 2023 bygger på SKR indexprognos från 28 april 2022. I budgeten ingår även konsekvenserna av beslut som fattats sedan föregående budgetbeslut samt övriga politiska prioriteringar och/eller inriktningar. Driftbudgeten fördelas som en nettokostnadsram till respektive verksamhetsområde, PO-pålägg utgår enligt SKR rekommendationer, internränta och avskrivningar beräknas på alla anläggningstillgångar och ingår i lokalhyran. Resultatenheter finansieras helt via interna intäkter. Vårdval inom primärvård och barn- och ungdomsvård budgeteras centralt och fördelas till utförare, egen regi eller inom LOV, utifrån en fastställd ersättningsmodell där huvudkomponenten är kapitering dvs ersättning per listad kompletterad med andra varianter av ersättningar. Huvudregeln är att över- eller underskott mot budget inte tas med till kommande år.

I budget för år 2023 har skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning beräknas utifrån SKRs skatteunderlagsprognos per 25 augusti 2022 med oförändrad skattesats. Regionen gör en egen befolkningsprognos för planeringsperioden. Riktade statsbidrag och statliga medel avseende nationella överenskommelser förutsätts mötas av kostnader för att genomföra de uppdrag som dessa statsbidrag medför och hanteras som intäkter vid nyttjande och nettoeffekten på regionens resultat är litet. Medel för det regionala tillväxtansvaret för det statliga anslaget 1:1 samt för statliga medel för kulturverksamhet är statliga medel som förmedlas och ingår inte i regionens budget.

Pensionskostnaderna beräknas på faktiska pensionskostnader för pensionärer samt beräknad intjänad pensionsrätt för dagens medarbetare. För framtida pensionsåtaganden sätts en skuld av i balansräkningen. Den totala kostnaden och skulden beräknas av KPA. För att trygga värdetillväxten av dessa medel placeras de, i avvaktan på att de i framtiden ska betalas ut till pensionärerna, i en pensionsmedelsförvaltning. Avkastningen återinvesteras i sin helhet i pensionsförvaltningen. Avkastningen budgeteras i regionens finansnetto som intäkt medan räntan på pensionsskulden budgeteras som en räntekostnad.

Balanskravsresultatet är det resultat i resultatbudgeten som regleras av kommunallagen. Det får inte vara sämre än noll. Om så sker ska det negativa resultatet återställas inom tre kalenderår. I regionen är balanskravsresultatet målsatt till minst 1 % av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning och budgeterat balanskravsresultat framgår av budgeten.

Inför beslut om revidering av den strategiska planen för 2023 har förhållanden som bedöms ge betydande framtida kostnadsökningar synliggjorts men som på grund av osäkerheter i omfattningen inte har budgeterats fullt ut. Det rör sig framförallt om införandet av nytt vårdsystem (FVIS). Utredning pågår och i avvaktan på ett klarläggande av det totala resursbehovet för införandet så har det i budgeten för 2023 och 2024 för kostnadsökningar för FVIS avsatts ytterligare 40 mkr per år utöver vad som

tidigare har budgeterats. Det finns också ett särskilt avsnitt som redogör för *politiskt beslutade ramförändringar*.

I den strategiska planen finns en redovisning av effekterna (kostnadsberäkningar) på de ekonomiska ramarna utifrån de förändringar som beskrivs i de ekonomiska förutsättningarna.

Regionens budgeterade balanskravsresultat för år 2023 uppgår till -187 MSEK. I budgeten framgår att ett positivt balanskravsresultat inte beräknas uppnås under år 2023 och 2024, vilket ställer krav på att använda resultatutjämningsreserven. I budgeten beskrivs vidare att detta är möjligt enligt gällande regelverk.

Resursfördelning till hälso- och sjukvården

Utifrån genomgång av styrdokument, budgetunderlag samt intervjuer framgår att resursfördelning till och inom hälso- och sjukvården i stora delar är densamma som sker på regionövergripande nivå, dvs. med utgångspunkt i föregående års budget. Inför budget för år 2023 infördes s.k. uppdragsbudgetar, vilket innebär att inom respektive division så ska verksamhetsområdena ha en realistisk budget och att eventuella över-/underskott budgeteras på ett centralt kostnadsställe i divisionen.

Detta förfarande beskrivs även i de anvisningar för budgetarbetet för verksamhetsåret 2024 som vi tagit del av. I anvisningen framgår att efter gedigen genomgång för att fastställa en realistisk budget ("rätt budget") bör befarade underskott budgeteras på ett centralt kostnadsställe i divisionen. Målet är att varje verksamhetsområde (och helst varje chef) ska ha en rimlig budget utifrån det uppdrag denne har och utifrån den verksamhet som planeras att bedrivas för det kommande budgetåret. Varje verksamhetsområde ska ha en budget som baseras på förväntade kostnader för förväntad produktion. Eventuella över- eller underskott ska bokas centralt på divisionen och behöver godkännas av divisionschefen. I intervjuer beskrivs att tillämpningen av detta varierar mellan divisionerna. Vi får också exempel på att det skett felaktigheter i budgeteringen inför år 2023, med hänvisning till den korta perioden för införandet. Detta har resulterat i att enskilda verksamhetsområden uppvisar större under-/överskott p.g.a. felaktig budgetering.

Bedömning

Finns ändamålsenliga fördelningsprinciper? (regionövergripande och inom hälso- och sjukvården)

Delvis.

Bedömningen grundar sig i huvudsak på att resursfördelningen till styrelse och nämnder till stor del sker utifrån föregående årsbudget samt en årlig indexuppräkningsmodell och till mindre del utifrån specifika behov (behovsstyrning). Denna resursfördelningsmodell har tillämpats under ett stort antal år, vilket gör att det finns ett glapp mellan tilldelad budget och verksamhetens uppdrag och/eller behov.

Vår bedömning är vidare att den resursfördelningsmodell som tillämpas inom hälso- och sjukvården i stora delar är densamma som på regionövergripande nivå. Inom vårdval/beställningar finns en mer behovsanpassad resursfördelning. Inom divisionerna infördes inför år 2023 s.k. uppdragsbudgetar. Detta har gjorts i varierande omfattning och med varierande resultat. Det är vår bedömning att synliggörandet av underskotten

på divisionsnivå inte har resulterat i att regionen arbetar mer aktivt med åtgärder för en ekonomi i balans.

För år 2023 har regionen ett budgeterat balanskravsresultat på -187 MSEK. I budgeten framgår att regionen avser att nyttja resultatutjämningsreserven för att klara balanskravsresultatet. Regionen har således inte beslutat om en balanserad budget för år 2023.

I den reviderade policyn (per november 2023) för god ekonomisk hushållning har regionen fastställt principer för resursfördelning. Dessa utgår till stor del från idag tillämpade principer. Vår bedömning är att det behöver finnas en tydligare koppling mellan tilldelade ekonomiska resurser och den hälso- och sjukvård som ska bedrivas.

Resursfördelning

Revisionsfråga 4: Har regionstyrelsen en god prognossäkerhet?

lakttagelser

I tabell 1 redovisas budget, utfall och prognos för Region Norrbotten åren 2019-2022.

MSEK	Budgeterat resultat (verksamhetens resultat)	Utfall per augusti	Prognos per augusti	Utfall helåret
2019	114	142	63	210
2020	316	602	657	1 021
2021	350	507	634	975
2022	404	739	846	984

Tabell 1. Sammanställning av budget, prognos och utfall för åren 2019-2022 avseende verksamhetens resultat.

I tabell 1 framgår att regionen under åren 2019-2022 haft ett bättre resultat än budget. Det framgår vidare att för samtliga år 2019-2022 så finns avvikelser mellan utfallet per augusti, per helår och prognos. Prognosavvikelserna per augusti jämfört med helårsresultatet varierar mellan 1,6 %-4,6 % i relation till verksamhetens nettokostnad. En bidragande orsak till detta beskrivs vara av att regionen under åren 2020-2022 erhållit kostnadsersättningar från staten med anledning av pandemin. I vår genomgång av delårsrapporter och årsredovisningar för åren 2020-2022 framgår dock inte med tydlighet vilka antaganden som är gjorda i samband med prognosen per augusti samt inte heller tydliga förklaringar i årsredovisningarna för samma period.

MSEK	Budgeterat resultat (verksamhetens resultat)	Utfall per augusti	Prognos per augusti	Utfall helåret
2019	-124	-244	-338	-289
2020	0	-66	-151	-56
2021	0	-57	-63	86
2022	0	4	-86	-28

Tabell 2. Sammanställning av budget, prognos och utfall för åren 2019-2022 avseende hälso- och sjukvårds divisionernas resultat.

I tabell 2 framgår att hälso- och sjukvården under åren 2019-2022 redovisat underskott vid tre av de senaste fyra åren. Utfallet för samtliga år är bättre än prognosen per sista augusti. Prognosavvikelseerna per augusti jämfört med helårsresultatet varierar mellan åren inom intervallet 49-149 mnkr.

En bidragande orsak till detta beskrivs vara av att regionen under åren 2020-2022 erhållit kostnadsersättningar från staten med anledning av pandemin. I vår genomgång av delårsrapporter och årsredovisningar för åren 2020-2022 framgår dock inte med tydlighet vilka antaganden som är gjorda i samband med prognosen per augusti samt avsaknad av tydliga förklaringar i årsredovisningarna för samma period.

I årsredovisningen för år 2022 redovisas en s.k. känslighetsanalys, vilken påvisar vilken effekt en förändring motsvarande 1 % har på ett flertal intäktsposter (skatteintäkter, vårdavgifter etc) och kostnadsposter (personalkostnader, pensionskostnader, läkemedel etc). I delårsrapporten per augusti för år 2023 saknas motsvarande känslighetsanalys.

Regionen har ingen egen uppföljning av prognossäkerhet eller något uttalad målnivå kring vad som är en rimlig prognosavvikelse.

I intervjuer framhålls att prognosarbetet till stor del utgår från det arbete som ekonomer/controllers gör samt att viss avstämning sker med berörda chefer. Den vanligaste prognosmetodiken uppges bygga på framskrivning av utfallet med motsvarande 1/12-del för varje kvarstående månad.

Bedömning

Har regionstyrelsen en god prognossäkerhet?

Delvis.

Bedömningen grundar sig i huvudsak på att prognosavvikelseerna per augusti jämfört med helårsresultatet varierar mellan 1,6 %-4,6 % i relation till verksamhetens nettokostnad. I årsredovisningen för år 2022 redovisas en s.k. känslighetsanalys, vilken visar vilken effekt en förändring motsvarande 1 % har på ett flertal intäktsposter och

kostnadsposter. I delårsrapporten per augusti för år 2023 saknas motsvarande känslighetsanalys.

Vi saknar tydlighet i vilka antaganden som är gjorda i samband med prognosen per augusti samt avsaknad av tydliga förklaringar till skillnader i utfall jämfört med prognos i årsredovisningarna för samma period. Vi bedömer att prognosmetodik kan utvecklas i jämförelse med nu tillämpad prognosmetodik (12-delar).

Vi noterar att det faktiska utfallet under varje enskilt år överstiger det prognostiserade resultatet per augusti, för såväl regionen som för hälso- och sjukvårdsdivisionerna.

Resursfördelning

Revisionsfråga 5: Säkerställer regionstyrelsen en löpande kunskap om ekonomiskt läge?

lakttagelser

I intervjuer framgår att regionstyrelsens presidium uppfattar att de får en tillräcklig ekonomisk rapportering, både i frekvens och omfattning. I vår protokollgranskning kan vi konstatera att regionstyrelsen löpande tar del av månadsrapporter, delårsrapporter, årsredovisning samt regiondirektörens rapport. Regionstyrelsen har behandlat följande ärenden under år 2023:

2023-02-08 § 5 Regiondirektörens rapport. Regionstyrelsen beslutar om att lägga informationen till handlingarna.

2023-03-16 § 31 Regiondirektörens rapport. Regionstyrelsen beslutar om att lägga informationen till handlingarna.

2023-04-05 § 53 - Regiondirektörens rapport. Månadsrapport februari 2023 ingår som en del i regiondirektörens rapport. Regionstyrelsen beslutar om att lägga informationen till handlingarna.

2023-05-10 § 71 - Regiondirektörens rapport. Månadsrapport mars 2023 ingår som en del i regiondirektörens rapport. Regionstyrelsen beslutar om att lägga informationen till handlingarna.

2023-06-12 § 99 - Regiondirektörens rapport. Regionstyrelsen beslutar om att lägga informationen till handlingarna.

2023-06-13 § 127 Månadsrapport Region Norrbotten 2023-04. Regionstyrelsen beslutar om att godkänna månadsrapport per april samt att styrelsen ger, med anledning av de underskott som prognosen synliggör, regiondirektören i uppdrag att omedelbart inleda ett arbete med att möta de ekonomiska utmaningarna och att trenden för kostnadsutvecklingen snarast kan brytas (allt brytas under 2023), att fokusera på att minska beroendet av inhyrning, att nyttja bidrag optimalt och att löpande återrapportera i RD-rapport eller annan uppföljningsrapport.

2023-09-13 § 135 Regiondirektörens rapport. Månadsrapport juli 2023 ingår som en del i regiondirektörens rapport. I månadsrapporten framgår *Prognos för helår 2023* uppgår

till -110 mnkr på divisionsnivå. Arbete pågår aktivt med utredningar och åtgärder för kompetensförsörjning och effektivare arbetssätt. Ekonomiska vinningar till följd av detta väntas dock till större del uppnås på längre sikt (fr.o.m. år 2024 och framåt).

2023-10-10 § 168 Regiondirektörens rapport. Delårsrapporter från respektive division ingår som en del i regiondirektörens rapport. Regionstyrelsen beslutar om att lägga informationen till handlingarna.

2023-10-10 § 174 föreslår fullmäktige att besluta om att godkänna delårsrapporten. I yttrande framgår att regionstyrelsen vill framföra att insatser för att reducera inhyrd personal är ytterst viktiga, liksom att de underskott som synliggörs i divisionernas prognoser blir åtgärdade.

2023-11-08 § 205 Regiondirektörens rapport. Månadsrapport september 2023 ingår som en del i regiondirektörens rapport. Regionstyrelsen beslutar om att lägga informationen till handlingarna.

Vi kan vidare konstatera att principerna för uppföljning har tydliggjorts och utökats i den reviderade policyn för god ekonomisk hushållning, se vidare under revisionsfråga 2.

Bedömning

Säkerställer regionstyrelsen en löpande kunskap om ekonomiskt läge?

Ja.

Regionstyrelsen har under år 2023 tagit del av ekonomisk rapportering per februari, mars, april, juli, augusti och september. Frekvens och omfattning bedömer vi som tillräcklig.

Vi kan konstatera att principerna för uppföljning har tydliggjorts och utökats i den reviderade policyn för god ekonomisk hushållning.

Resursfördelning

Revisionsfråga 6: Vidtar regionstyrelsen åtgärder för att åstadkomma en ekonomi i balans?

lakttagelser

I policy för god ekonomisk hushållning framgår att i de fall samtliga finansiella målsättningar inte kan uppnås i budgeten bör budgeten innehålla en åtgärdsplan. Regionens budgeterade balanskravsresultat för år 2023 uppgår till -187 MSEK. I budgeten framgår att ett positivt balanskravsresultat inte beräknas uppnås under år 2023 och 2024, vilket ställer krav på att använda resultatutjämningsreserven. I budgeten beskrivs vidare att detta är möjligt enligt gällande regelverk. *Strategisk plan och budget 2023-2025* innehåller ingen åtgärdsplan för en ekonomi i balans.

I delårsrapporten per augusti 2023 uppgår det ekonomiska resultatet till 201 MSEK, vilket är 161 MSEK bättre än budget. Verksamhetens resultat före finansnetto uppgår till

46 MSEK, vilket är 66 MSEK sämre än budget. Årets resultat prognosticeras till -173 MSEK vilket är 82 mnkr sämre än budget. Prognosen på verksamhetens resultat före finansnetto är -192 mnkr vilket är 208 mnkr sämre än budget. Prognosticerat balanskravsresultat är negativt med -546 mnkr. Regionen når således inte det finansiella målet på 1–3 procent för verksamhetens resultat i förhållande till skatter, statsbidrag och utjämning. Divisionerna redovisar en avvikelse med -283 MSEK mot budget för perioden och en prognos på -516 MSEK för helåret. Regionstyrelsen beslutade 2023-10-10 § 174 att föreslå regionfullmäktige att godkänna delårsrapporten per augusti 2023. I yttrandet till beslutsförslaget framgår att regionstyrelsen vill särskilt framföra att insatser för att reducera behovet av inhyrd personal är ytterst viktiga, liksom att de underskott som synliggörs i divisionernas prognoser blir åtgärdade.

Vår protokollgranskning visar att regionstyrelsen beslutat att lägga de ekonomiska uppföljningarna till handlingarna, undantaget hanteringen av månadsrapporten per april där styrelsen, med anledning av de underskott som prognosen synliggör, ger regiondirektören i uppdrag att omedelbart inleda ett arbete med att möta de ekonomiska utmaningarna och att trenden för kostnadsutvecklingen snarast kan brytas (alternativt brytas under 2023), att fokusera på att minska beroendet av inhyrning, att nyttja bidrag optimalt och att löpande återrapportera i RD-rapport eller annan uppföljningsrapport.

Utifrån beslutet i juni kan vi inte se någon särskild uppföljning i regiondirektörens rapport eller månadsrapporterna kring åtgärder för en ekonomi i balans. I något enskilt fall kommenteras detta, t.ex. i månadsrapporten per juli; *Arbete pågår aktivt med utredningar och åtgärder för kompetensförsörjning och effektivare arbetssätt. Ekonomiska vinningar till följd av detta väntas dock till större del uppnås på längre sikt (from år 2024 och framåt).*

I intervjuer, både med förtroendevalda och tjänstepersoner, framgår att det inte finns något beslutat åtgärdsprogram för en ekonomi i balans. Det framhålls att fokus ligger på att minska beroendet av inhyrd personal samt att det pågår olika typer av insatser som syftar till att utveckla verksamheten samt minska kostnaderna, men att det inte sker någon systematisk uppföljning av eventuella ekonomiska effekter av detta arbete.

Bedömning

Vidtar regionstyrelsen åtgärder för att åstadkomma en ekonomi i balans?

Nej.

Vår bedömning är att regionstyrelsen inte vidtagit åtgärder för att åstadkomma en ekonomi i balans. I policyn för god ekonomisk hushållning framgår att i de fall samtliga finansiella målsättningar inte kan uppnås i budgeten bör budgeten innehålla en åtgärdsplan. Det är vår bedömning att det i budgeten för år 2023 inte finns någon åtgärdsplan för att hantera det budgeterade underskottet.

Prognostiserat balanskravsresultat är negativt med -546 mnkr. Divisionerna prognostiserar en avvikelse på -516 MSEK för helåret. Det är vår bedömning att

regionstyrelsen inte har beslutat om några åtgärder för en ekonomi i balans i samband med beslut om delårsrapporten för år 2023.

Regionstyrelsens uppsiktsplikt

Revisionsfråga 7: Vidtar regionstyrelsen åtgärder utifrån sin uppsiktsplikt vid befarat ekonomiskt underskott?

lakttagelser

I reglementet för regionstyrelsen, fastställt av Regionfullmäktige 2022-12-21 § 180, framgår att styrelsen är regionens ledande politiska förvaltningsorgan. Den har ett övergripande ansvar för regionens verksamheter, utveckling och ekonomiska ställning. Styrelsen ska vidare leda och samordna förvaltningen av regionens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet (ledningsfunktion).

Regionstyrelsen har 2023-10-10 behandlat delårsrapport per augusti för regionala utvecklingsnämnden, patientnämnden samt hälso- och sjukvårdsnämnden enligt nedan:

2023-10-10 § 175 Delårsrapport Regionala utvecklingsnämnden augusti 2023

2023-10-10 § 176 Delårsrapport Patientnämnden augusti 2023

2023-10-10 § 177 Delårsrapport Hälso- och sjukvårdsnämnden augusti 2023

Regionstyrelsen har i samtliga fall beslutat att föreslå regionfullmäktige att godkänna respektive delårsrapport.

I delårsrapporterna framgår att regionala utvecklingsnämnden redovisar en positiv avvikelse på 10 MSEK mot budget för perioden samt ett prognostiserat budgetöverskott på 4 MSEK för helåret. Patientnämndens utfall för perioden samt prognos för helåret är i nivå med budgeten.

Bedömning

Vidtar regionstyrelsen åtgärder utifrån sin uppsiktsplikt vid befarat ekonomiskt underskott?

Ej aktuell.

Vår bedömning avseende huruvida regionstyrelsen vidtar åtgärder för att åstadkomma en ekonomi i balans, hanteras i revisionsfråga 6. Här bedömer vi huruvida regionstyrelsen har agerat i det fall någon av nämnderna uppvisar ett befarat ekonomiskt underskott.

Utifrån att regionala utvecklingsnämnden, patientnämnden samt hälso- och sjukvårdsnämnden för år 2023 inte prognostiserar något ekonomiskt underskott ser vi inte att regionstyrelsen behöver agera utifrån sin uppsiktsplikt över nämnderna. Denna revisionsfråga är således ej aktuell.

Samlad bedömning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Region Norrbotten genomfört en granskning av regionens ekonomistyrning. Granskningens syfte är att bedöma regionstyrelsen har säkerställt en ändamålsenlig mål- och budgetprocess samt ekonomistyrning på regionövergripande nivå. Granskningen syftar även till att bedöma om den interna kontrollen inom granskningsområdet är tillräcklig.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att regionstyrelsen **inte helt** säkerställt en ändamålsenlig mål- och budgetprocess samt ekonomistyrning på regionövergripande nivå. Vidare är vår bedömning att den interna kontrollen inom granskningsområdet är **inte helt** tillräcklig.

Rekommendationer

Utifrån genomförd granskning lämnar vi följande rekommendationer till regionstyrelsen att:

- I policyn för god ekonomisk hushållning reglera hur kommande resultatreserv (RER) ska hanteras.
- Tidigt i planerings- och budgetprocessen fastställa planerings- och budgetanvisningar samt planeringsförutsättningar i syfte att åstadkomma en mer ändamålsenlig mål- och budgetprocess.
- Se över resursfördelningsmodellen i syfte att stärka regionens behovsstyrning inom ramen för budgetprocessen.
- Se över metoder samt principer för prognostisering i syfte att åstadkomma säkrare prognoser.
- Fastställa handlingsplan för ekonomi i balans samt säkerställa tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll för att kunna ta hem effekter av beslutade åtgärder.

Bilagor

(Mnkr)	Budget		
	2023	2024	2025
Resultat enligt Strategiskplan 2021-2023	531	477	428
Förändring:			
Skatteintäkter	214	295	363
Generella statsbidrag och utjämning	34	48	24
Statsbidrag läkemedel	12	12	13
Summa förändring av skatt, statsbidrag och utjämning	260	355	400
Pensioner	-234	-318	-6
Index löner och priser	-102	-130	-153
FVIS – projektinförande under 2023	-12	2	2
FVIS - Utökad satsning	-40	-40	
Kollektivtrafiken - Länstrafiken	-40	-40	-40
Kollektivtrafiken - Norrtåg	-16	-16	-16
Politisk organisation	-2	-2	-2
Politiska sekreterare	-3	-3	-3
Avskrivningar	-12	-15	-27
Summa förändring av verksamhetens intäkter och kostnader	-460	-564	-250
Summa förändring av verksamhetens resultat	-200	-209	150
Finansiella intäkter	0	0	0
Finansiella kostnader (pensioner)	-289	-221	-29
Summa förändring finansiella poster	-289	-221	-29
Totalt förändringar	-489	-430	121
Årets resultat	42	47	549

2023-12-13

Kristian Damlin

Uppdragsledare och projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Region Norrbottens förtroendevalda revisorer enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från 2023-02-24. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.